БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

137 (5029) | 1946 оной июлиин 7, Воскресенье | сэн 20 мүнгэн

Пар хахалалгын темп ба шанарые дээшэлүүлхэ

Пар хахалха, тарилгын хойноhоо харууhа хэхэ, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха ба таряа талха бэлэдхэхэ гэхэ зэргын ээлжээтэ хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдые хаhа саг соонь үнгэргэхэ гээшэ бүхы аймагуудай, бүхы колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудэй шухалын шухала зорилго болоно гэжэ партиин Областной Комитедэй 23-дахи пленум зааhан байна.

Партиин Обкомой пленумэй энэ заабарииe ойлгоогүй ба үнгэрөөшэ жэлэй алдуунуудые дабтажа байhан хүнүүд республикын аймагуудаар үсөөн бэшэ бии байна. Тэрэ шалтаганhаа боложо, пар хахалалга бүхыдөө Бурят-Монгол дотор болошогүй аалиар ябажа байна. БМАССР-эй газартаряалангай Министерствын мэдээнэй ёhoop, түсэбэй миил хахад хубинь дүүргэгдэбэ. Тиин правительстваар тогтоогдоhон болзор—июлиин 10 болтор оройдоо гурбан үдэр үлэбэ!

Нютагай зарим органуудай зүгhөө гүрэн түрын хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандажа байhан дээрэhээнь иимэ гээгдэл гаража байна. Хэрбээ тарилгын hүүлээр тэрэ дары, үни удаан забhарлалга хэнгүй, бүхы морин плугуудаа табяад, бүхы тракторнуудые үдэр hүнигүй, хоер халаан соо хүдэлгөө hаа, тракторна бригада бүхэндэ, пар хахалжа байhан хүнүүдэй дунда hайн агитаторнуудые табижа, ойлгууламжын хүдэлмэриие hайнаар ябуулжа байгаа hаа иимэ эндүүнүүд гарахагүй hэн. Теэд эдэ дутуунуудые мүнөөшье усадхажа болохо байна.

Манай республика болбол энэ жэлэй пар хахалалгые урда урдынхиhаа үлэмжэ hайнаар ябуулха дүүрэн аргатай. Юуб гэхэдэ, мэргэжэлтэй хэдэн олон трактористнууд болон колхознигууд албанhаа бусажа ерээ; шэнэ машинно-тракторна станцинууд эмхидхэгдэhэн ба хэдэн олон шэнэ тракторнууд, плугуудые манай эндэхи аймагууд абаhан байха юм. Мүн шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые холо үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ хүн зоной ехээр хүсэжэ байhан ябадал хадаа ажахын али бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатай hайнаар ябуулха арга нүхэсэл олгоно.

Пар хахалалга недондо жэлэйхи-hээ нилээд hайншье hаа, өөрынгөө темп болон шанарай талаар хангалтагүй байха юм. Энэ болбол манай эндэхи зарим партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүгhөө газараа hайнаар элдэхэ, ургаса таряа элбэгээр ургуулжа абаха гэжэ hайса оролдоогүй байhан тухайнь гэршэлжэ үгэнэ. Энэ болбол илангаяа Кударын ба Мухаршэбэрэй аймагуудай обор нобшо ажал дээрэhээ элитэ харагдана.

Кударын аймагта хамта 25 колхозууд бии юм. Теэд тэрэнэй миил юhэхэн колхозуудынь пар хахалха түсэбөө дүүргээ. Гэхэ зуура үшөө 5 мянга гаран гектар газар хахалагдаагүй сэлхыжэ хэбтэнэ! Энэ юун дээрэhээ болооб гэжэ аймагай хүтэлбэрилэгшэдhөө асуухада, тэрэмнай энэмнай муу, энэ тэрэ юумэ дутана гэжэ шалтаг баридаг байха юм. Теэд энэ хүдэлмэри таhалдахын туйлда хүрэжэ байхадань, хүсэтэй хэмжээнүүдые абаха ябадалда тэдэ хүтэлбэрилэгшэдэй гарынь хүрэдэггүй, харюусалгань багададаг байна. Хэрбээ Кударада шэнээр эмхидхэгдэhэн Хамнигадайн МТС-эй болон аймагайнь бүхы тракторна паркые, бүхы морин плугуудые hайнаар, Цырен Дамбаев шэнги бүтээсэтэйгөөр хүдэлгөөд, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие hайжаруулаад байбал, энэ аймагай гээгдэлые усадхажа болохо байна!

Мүн иимэрхүү байдал Мухаршэбэрэй аймагта үзэгдэнэ. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд обор нобшо хүдэлмэреэ хура борооной ороогүй ябадалаар тайлбарилха hанаатай. Пар хахалалгые шангадхахын орондо Мухаршэбэрэй хүтэлбэрилэгшэд огторгой өөдэ хаража, үүлэ борооной ерэхые хүлеэжэ hуудагань даншье эндүүтэй ябадал болоно.

Ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряаха гээ hаа мүнөөнhөө бэлэдхэхэ ёhотойбди. Тиимын тула пар хахалха графигые заатагүй тэрэ үдэртэнь дүүргэхэ хэрэгтэй. Элдэб шалтагаан бэдэрхэ бэшэ, харин пар хахалжа байhан бүхы трактористнуудай, бүхы колхознигудай дунда эршэтэй шанга ажал эмхидхэхэ, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие эрид үргэхэ ябадал МТС-үүдэй ба колхозуудай партийна эхин организацинуудhаа эригдэнэ.

РСФСР-эй Газартаряалангай Министерствые РСФСР-эй Газартаряалангай Министерство ба РСФСР-эй Малажалай Министерство гэжэ хоёр Министерство болгон хубааха тухай

ХУУЛИ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. „РСФСР-эй Газартаряалангай Министерствые РСФСР-эй Газартаряалангай Министерство ба РСФСР-эй Малажалай Министерство гэжэ хоёр Министерство болгон хубааха тухай" 1946 оной апрелиин 25-да гаргагдаhан РСФСР-эй Верховно Соведэй Указые баталха.

2. РСФСР-эй Конституциин зохихо статьянуудта шухала нэмэлтэнүүдые оруулха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
И. ВЛАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
П. БАХМУРОВ.

РСФСР-эй Кинематографиин союзно-республиканска Министерствые байгуулха тухай

ХУУЛИ

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. РСФСР-эй Кинематографиин союзна-республиканска Министерство байгуулгые баталха.

2. РСФСР-эй Конституциин 47 ба 54-дэхи статьянуудта таарамжатай нэмэлтэ оруулха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
И. ВЛАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
П. БАХМУРОВ.

Үбhөө hайнаар хуряахабди

1946 оной үбhэ хуряалгые эмхитэйгээр ба богонихон болзор соо үнгэргэжэ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тэмсэжэ байна.

Колхозой түмэршэ дархашуул үбhэ хуряалгын машина зэмсэгүүдэй заhабарилга эхилhээр үнинэй. Эдэнэр 15 сенокосилка, 12 морин тармуур эрхим шанартайгаар заhабарилжа бэлэн болгоо.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын 1946 оной гүрэнэй бюджет тухай хуули

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведээр табигдаhан 1946 оной РСФСР-эй гүрэнэй бюджедые Бюджетнэ комиссиин элидхэлэй ёhoop абтаhан нимэнүүд хубилалтатайнь хамта баталха гэбэл:

Олзо оруулгые гаргашаhаа 143967 мянган түхэригөөр дээшэ гаргажа ба 1947 оной январиин 1-дэ 734821 мянган түхэриг бюджетнэ зөөриин эрьесэ мүнгые оруулжа, олзо оруулгын талаар 33395944 мянган түхэриг, гаргашын талаар 33251977 мянган түхэриг гэжэ баталха.

2 Энэ хуулиин нэгэдэхи статьягай ёhoop, РСФСР-эй республиканска бюджет баталха: олзо оруулгые гаргашаhаа 143967 мянган түхэригөөр дээшэлүүлжэ ба 1947 оной январиин 1-дэ 93944 мянган түхэриг бюджетнэ зөөриин эрьесын мүнгые оруулан, олзо оруулгын талаар 22451631 мянган түхэриг ба гаргашын талаар 22307664 мянган түхэриг болоно.

1946 ондо РСФСР-эй республиканска бюджедhээ нэмэлтэ мүнгэ hомолхые тогтоохо гэбэл: Хабаровска хизаарта 60.000 мянган түхэриг, Брянска областьдо 17000 мянган түхэриг, Великолукска областьдо 18000 мянган түхэриг, Кенигсбергскэ областьдо 56393 мянган түхэриг, Курска областьдо 17000 мянган түхэриг, Новгородско областьдо 13000 мянган түхэриг, Орловско областьдо 16000 мянган түхэриг, Псковско областьдо 13000 мянган түхэриг, Смоленскэ областьдо 15000 мянган түхэриг, Сталинградска областьдо 12000 мянган түхэриг, Тувинска автономно областьдо 18837 мянган түхэриг ба Якутска Автономно Советскэ Социалистическэ Республикада 6000 мянган түхэриг.

1946 оной РСФСР-эй республиканска бюджедэй олзо оролгодо РСФСР-эй республиканска мэдэлэй городуудай бюджедэй талаар үлүү оролтыень хуряаха: Горький городhоо 3662 мянган түхэриг, Куйбышев городhоо 13081 мянган түхэриг, Молотов городhоо 11268 мянган түхэриг, Новосибирск городhоо 13755 мянган түхэриг, Саратов городhоо 27266 мянган түхэриг, Свердловск городhоо 17350 мянган түхэриг, Челябинска городhоо 24207 мянган түхэриг ба Казань городой бюджедэй талаар 9157 мянган түхэриг.

3. Автономно советскэ социалистическэ республикануудай 1946 оной бюджедые ба РСФСР-эй республиканска мэдэлэй хизаарнууд ба областьнуудай, городуудай бюджедүүдые иимэ хэмжээгээр баталха гэбэл:

	олзо оруулга ба гаргашын талаар	тэрэ тоодо гүрэнэй налог ба олзо оруулгаhаа үгтэхэнь	1947 оной январиин 1-дэ байха бюджетнэ зөөриин эрьесын мүнгэ
	(мянган түхэригөөр)		
1. Башкирска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	588,651	421,606	17,354
2. Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	147,691	95,811	2,162
3. Дагестанска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	238,440	177,065	5,849
4. Кабардинска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	93,514	64,669	3,140
5. Коми Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	133,751	107,657	5,015
6. Марийска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	146,720	113,645	2,654
7. Мордовско Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	213,616	177,174	6,741
8. Северо-Осетинскэ Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	130,859	77,296	3,616
9. Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	616,171	387,420	16,116
тэрэ тоодо Казань город	129,685	4,000	—
10. Удмуртска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	269,928	173,624	6,473
11. Чувашска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	211,427	165,724	6,848
12. Якутска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	233,674	164,114	9,259
13. Горький город	208,966	8,260	1,601
14. Куйбышев город	163,407	4,932	1,275
15. Ленинград город	1,150,300	368,899	16,718
16. Молотов город	115,762	3,600	1,296
17. Москва город	1,949,027	132,669	9,264
18. Новосибирск город	149,868	6,000	232
19. Ростов-на-Дону город	134,047	26,047	7
20. Саратов город	146,667	4,000	1,309
21. Свердловск город	199,059	8,708	416
22. Сталинград город	172,933	113,268	2,920
23. Челябинск город	123,890	3,700	1,531
24. Алтайска хизаар	447,403	316,954	12,187
25. Краснодарска хизаар	596,482	350,108	21,400
26. Красноярска хизаар	462,601	322,105	14,365
27. Приморско хизаар	252,181	107,082	6,667
28. Ставропольско хизаар	336,429	204,996	11,258
29. Хабаровска хизаар	626,721	301,869	21,873
30. Архангельска область	313,090	215,435	8.162
31. Астраханска область	161,541	82,714	4,780
32. Брянска область	287,876	207,341	10,845
33. Великолукска область	188,711	143,767	6,210
34. Владимирска область	286,111	165,148	9,225
35. Вологодско область	342,885	243,476	9,818
36. Воронежско область	559,393	384,145	22,467
37. Горьковско область	502,528	326,328	12,109
38. Грозненско область	147,995	98,154	3,805
39. Ивановска область	339,521	158,661	7,214
40. Иркутска область	305,062	179,515	9,089
41. Калининска область	435,694	280,537	10,133
42. Калужска область	227,441	175,641	8,160
43. Кемеровскэ область	363,859	161,270	10,787
44. Кенигсбергскэ область	76,494	12,055	—
45. Кировскэ область	467,792	333,213	12,261
46. Костромска область	235,798	164,816	6,615
47. Крымскэ область	287,387	185,192	7,260
48. Куйбышевска область	266,501	195,002	8,239
49. Курганска область	218,897	154,171	8,009
50. Курска область	449,650	340,661	17.805
51. Ленинградска область	332,579	245,603	8.449
52. Молотовско область	416,236	267,477	13,430
53. Московско область	1,080,015	483,301	16,418
54. Мурманска область	114,995	77,074	2,505
55. Новгородско область	230,294	163,007	7,065
56. Новосибирска область	280,220	188,913	9,060
57. Омск область	321,191	183,974	8,738
58. Орловско область	296,092	221,427	12,197
59. Пензенскэ область	289,249	197,536	7,186
60. Псковско область	185,683	139,277	5,789
61. Ростовско область	443,880	273,660	15,315
62. Рязанска область	343,098	246,693	11,361
63. Саратовска область	390,825	259,437	8,618
64. Свердловско область	586,438	298,281	15,922
65. Смоленскэ область	354,266	272,650	12,625
66. Сталинградска область	299,505	213,242	10,835
67. Тамбовско область	318,650	224,685	10,799
68. Томско область	184,401	120,211	6,290
69. Тувинскэ Автономно область	60,761	29,978	1,580
70. Тульска область	299,112	196,333	7,007
71. Тюменскэ область	278,265	202,399	7,639
72. Ульяновска область	212,368	148,792	4,798
73. Челябинска область	368,113	193,509	6,575
74. Читинскэ область	251,001	174,602	8,651
75. Чкаловска область	367,126	242,984	11,895
76. Ярославска область	349,382	160,581	7,591

4. РСФСР-эй автономно советскэ социалистическэ республикануудай, республиканска мэдэлэй городууд, хизаарнууд ба областьнуудай бюджедтэ 1946 ондо иимэ оруулалтануудые тогтоохо гэбэл:

а) Колхозуудhаа абтаха олзын налогhоо—25 процент

б) Колхознигууд ба үмсын ажалтанhаа абтаха хүдөө ажахын налогhоо—25 процент

в) товарнабэшэ операцинуудай налогhоо—100 процент

г) үмсын таряашадай ажахын моридто тохогдоhон гүрэнэй налогhоо—75 процент

д) машинно-тракторна станцинуудай олзоhоо—15 процент.

5. 1946 ондо РСФСР эй автономно советскэ социалистическэ республикануудай, республиканска мэдэлэй городуудай, хизаарнуудай, хизаарнуудай ба областьнуудай бюджедтэ арад зоной ба арад зоной дунда тараагдаhан гүрэнэй урьhаламжын олзын налогhоо иимэ хэмжээтэйгээр оруулха гэбэл:

	Оруулалтын процентнууд: Арад зонhоо абтаха олзын налогhоо	Оруулалтын процентнууд: Арад зондо тараагдаха гүрэнэй урьhаламжаhаа
1. Башкирска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	60	70
2. Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	50
3. Дагестанска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	100
4. Кабардинска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	100
5. Коми Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	50
6. Марийска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	100
7. Мордовско Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	100
8. Северо-Осетинскэ Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	70	70
9. Татарска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	50
10. Удмуртска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	50	50
11. Чувашска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	80	80
12. Якутска Автономно Советскэ Социалистическэ Республика	100	100
13. Ленинград город	5	10
14. Москва город	—	3
15. Ростов-на-Дону город	10	15
16. Сталинград город	50	50
17. Алтайска хизаар	60	60
18. Краснодарска хизаар	50	50
19. Красноярска хизаар	40	40
20. Приморско хизаар	15	20
21. Ставропольско хизаар	50	50
22. Хабаровска хизаар	25	25
23. Архангельска область	60	60
24. Астраханска область	50	50
25. Брянска область	80	80
26. Великолукска область	100	100
27. Владимирска область	30	30
28. Вологодско область	60	70
29. Воронежско область	60	60
30. Горьковско область	50	50
31. Грозненско область	80	80
32. Ивановска область	25	25
33. Иркутска область	30	40
34. Калининска область	50	50
35. Калужска область	90	90
36. Кемеровск область	15	20
37. Кенигсбергскэ область	50	50
38. Кировскэ область	60	70
39. Костромско область	60	70
40. Крымска область	70	70
41. Куйбышевска область	60	60
42. Курганска область	70	70
43. Курска область	70	80
44. Ленинградска область	60	60
45. Молотовско область	40	50
46. Московско область	30	44
47. Мурманска область	60	70
48. Новгородско область	100	100
49. Новосибирска область	60	70
50. Омско область	30	30
51. Орловско область	80	80
52. Пензенскэ область	60	60
53. Псковско область	100	100
54. Ростовско область	40	40
55. Рязанска область	60	60
56. Саратовска область	70	70
57. Свердловско область	25	25
58. Смоленскэ область	100	100
59. Сталинградска область	80	80
60. Тамбовско область	70	70
61. Томско область	60	70
62. Тувинска Автономно область	100	100
63. Тульска область	30	40
64. Тюменскэ область	90	90
65. Ульяновска область	50	50
66. Челябинска область	15	30
67. Читинскэ область	50	50
68. Чкаловска область	50	50
69. Ярославска область	30	40

6. РСФСР-эй автономно советскэ социалистическэ республика, республиканска мэдэлэй город, хизаар ба область бүхэндэ эрьесын налогhоо оруулагдаха мүнгэнэй процент тогтоохо ябадалые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

7. 1945 он соо гүрэнэй бюджедэй олзо оруулгые гаргашаhа 671116 мянган түхэригөөр дээшэлүүлжэ, олзо оруулгын талаар 27.750.417 мянган түхэриг ба гаргашын талаар 27079301 мянган түхэриг гүйсэдхэhэн тухай тоосоое баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
И. ВЛАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
П. БАХМУРОВ.

Москва, Кремль, 1946 оной июниин 25

ССР Союзай Министрнүүдэй Советдэ

II. 1945 ОН СОО ХЭГДЭҺЭН: а) ГАЙХАМШАГ ИЗОБРЕТЕНИНҮҮД БА б) ҮЙЛЭДБЭРИИН АЖАЛАЙ МЕТОДҮҮДЫЕ ҮНДЭҺӨӨРЭНЬ ШЭНЭЛЭН ҺАЙЖАРУУЛҺАНАЙ ТҮЛӨӨ СТАЛИНСКА ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь июнин 2 ба 6-ай номернуудта).

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь хадаа:

а) Гайхамшаг изобретенинүүдэй түлөө ба б) үйлэдбэриин ажалай методүүдые үндэһөөрэнь шэнэлэн һайжаруулһанай түлөө Сталинска шангуудые олгохо:

150—150 мянган түхэригэй хэмжээтэй нэгэдэхи шатын шангууд

түлөө.

1. **Духов** Николай Леонидовичта, **Троянов** Лев Сергеевичтэ, **Балжи** Михаил Федоровичта, **Кручёных** Георгий Васильевичтэ, **Тоготько** Владимир Иосифовичта, Кировскэ заводой ба № 100 заводой инженернүүдтэ, — шэнэ танкын конструкци зохёоһон ба байһан танкые үндэһөөрэнь шэнэлэн һайжаруулһанай түлөө.

2. **Конев** Анисим Кузьмичта, Узбекскэ геологическа управлениин главна инженертэ, **Куразова** Юлия Павловнада, Баруун Казахстанай геологическа управлениин геологто, **Полуренко** Юрий Георгиевичтэ, Актюбинскэ комбинадай геологто, — урда кемпирсайска хромитово рудатай газарнуудые олоһон ба шэнжэлһэнэй түлөө.

3. **Мальцев** Михаил Васильевичтэ, **Золоев** Татаркан Магометовичта, „Туймазанефть" гэжэ трестын геологтудта, **Трофимук** Андрей Алексеевичтэ, Социалистическэ Ажалай Геройдо, „Башнефть" гэжэ нэгэдэлэй главна геологто, **Мустафинов** Ахмед Нурмухамедовичтэ, „Куйбышевнефть" гэжэ нэгэдэлэй главна геологто, **Квиквидзе** Ираклий Самсоновичто, „Ставропольнефть" гэжэ трестын главна геологто, **Ткаченко** Иван Семеновичта, „Сызраньнефть" гэжэ трестые эрхилэгшэдэ, **Кувыкин** Степан Ивановичта, „Башнефть" гэжэ нэгэдэлэй начальнигта, **Рыжов** Геннадий Михайловичта, „Куйбышевнефть" гэжэ нэгэдэлэй главна геолог байһанда, **Чепиков** Константин Романовичта, СССР-эй Академи наукын геологическа наукануудай институдай ахалагша научна сотрудингта, — СССР-эй зүүн районуудта Девонско нефтиин байһан газарнуудые олоһоной түлөө.

4. **Петров** Федор Федоровичто, Социалистическэ Ажалай Геройдо, **Кернер** Давид Борисовичта, **Воронин** Михаил Андреевичтэ, **Кострулин** Николай Григорьевичто, № 9 заводой инженернүүдтэ, **Соколов** Михаил Константиновичта, инженер-подполковнигто, — шэнэ пушкын конструкцие зохёоһоной түлөө.

100—100 мянган түхэригэй хэмжээтэй хоердохи шатын шангууд

1. **Андрианов** Кузьма Андриановичта, **Грибанова** Ольга Ивановнада, Бухэсоюзна электротехническэ институдай научна сотрудингуудта, — тон шухала удхашанартай кремнеорганическа нэгэдэлнүүдые гарган абаха методуудые зохёон олоһоной түлөө.

2. **Бальмонт** Владимир Александровичта, **Баканова** Евгения Владимировнада, малажалай научно-шэнжэлэлгын Казахска институдай научна сотрудингуудта, **Пшеничный** Алексей Петровичто, Казахска ССР-эй Алма-Атинска районой «Веселая жизнь" гэжэ колхозой ахалагша зоотехнигтэ, — «казахска нарин ноохото" гэжэ нэрэтэй шэнэ үүлтэрэй нарин ноохото хонидые бии болгоһоной түлөө.

3. **Белов** Николай Ивановичта, № 20 научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудингта, — хэлхеэхолбооной шэнэ аппаратура зохёоһоной түлөө.

4. **Ванюков** Владимир Андреевичтэ, үнгэтэ металлнууд ба алтанай Московско институдай профессортэ, — Казахстанай зэдэй рудые хайлуулха методые үндэһөөрэнь шэнэлэн һайжаруулһанай түлөө.

5. **Гаспарян** Арцруни Мартиросовичта, № 742 заводой инженертэ, — дабһанай кислота гаргаха технологиие үндэһөөрэнь шэнэлэн һайжаруулһанай түлөө.

6. **Гринштейн** Акива Соломоновичто, **Лукин** Федор Викторовичтэ, **Балаян** Ашот Карапетовичтэ, **Денисов** Арсентий Ивановичта, **Кузовкин** Василий Александровичта, **Сараев** Василий Петровичто, **Гаврилов** Василий Ивановичта, **Егоров-Кузьмин** Александр Степановичта, **Налимов** Михаил Алексеевичтэ, **Синицын** Павел Афанасьевичта, № 10 научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ, — радиолокационно станцинуудые зохёон байгуулһанай түлөө.

Партийна организацида партийнабэшэ эдибхитэд туһална

„Большевигүүдэй хүсэн, коммунистнуудай хүсэн хадаа манай партиие олон миллион партийнабэшэ эдибхитэдээр тойруулжа шададаг тэдэнэрэй ябадалда байна" гэжэ нүхэр Сталин зааһан байна.

Хэрбээ партийна эхин организацинууд өөһэдынгөө хүдэлмэринүүд дээрэ амжалтануудые туйлахые хүсөө һаа, үргэн ниитэ эдибхитэдээр бэеэ тойруулжа, тэдэнэрэй хэлэһэн үгые халуунаар угтан абажа, тэдэнэрээр тулгуури хэхэ ёһотой. Улюнска сельсоведэй Хэровэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Дарма Шоноев) болбол партийно-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа энэ талаар һайн жэшээ харуулдаг байна.

Энэ партийна эхин организациин партийнабэшэ эдибхитэдэй тоодо дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ хэдэн арбаад шуларгуу эхэнэрнүүд ба үбгэд ургажа ороһон юм. Эдэнэр хадаа партийна хэрэгтэ үнэн сэхэ байжа, тэрэнэй за барие хүсэндэнь хүргэдэг байна.

Колхозно партийна эхин организаци болбол колхозой ажахын хүдэлмэринүүд тушаа хэмжээ ябуулгануудые хараалхадаа эдибхитэние үргэнөөр хабаадуулдаг байна.

Хабарай тарилгын урда тээ гэрэ партийна организаци энэ хүдэлмэриие түргэн ба һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө колхозниггуудайнгаа хүсые зүбөөр эмхидхэхын зорилгоор түбхын түрүүндэ эдибхитэнтэеэ зүблөө хэжэ, энэ асуудалые шиидхэһэн байгаа. Тиимэһээ энэ оной туршада үбгэдэй ба эхэнэрнүүдэй 4 суглаанууд үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ суглаанууд партийна организацида ехэхэн туһаламжа үзүүлбэ. Юуб гэхэдэ, тэндэ хабаадагшад тарилгада өөһэдөө эдибхитэйгээр хабаадалсахаһаа гадна, артелиингаа бүхы членүүдые энэ хүдэлмэридэ һайнаар эмхидхэжэ шадаа.

Эдэ эдибхитэдэй аша туһаар тус колхоз хабарай тарилгын бүхы культурануудай түсэбые майн 30-ай үдэр дүүргэжэ, аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжалгын Улаан туг абаһан байна.

Бүхы колхозниггуудай дунда өөрынгөө габшагай ажалаараа хүндэтэй болоһон үбгэн колхозник нүхэр Шоно Улзэтуев энэ партийна организацида ехэхэн туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм. Энэ үбгэн хадаа тарилга хэхын урда тээ ямар культурые хаана тарихаб, хайшан гэжэ харууһалхаб гэхэ мэтын заабаринуудые үгэхэ зуураа, өөрөө шанарые шалгагша боложо, энэ талаар һайнаар хүдэлмэрилһэн байна.

Мүн тэрэшэлэн эдэ үбгэд хүгшэдэй эдибхитэй хабаадалгатайгаар 650 гектар сабшалангай газар үһалагдаһан ба модо шулуунһаа сэбэрлэгдэбэ.

Эндэхи партийна организаци эдэ эдибхитэдтэй халуун барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, тэдэнэрые өөрынгөө хүдэлмэри дээрэ тулгуури болгожо, колхозой урда габигдаһан бүхы хүдөө ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ байна.

Г. БАЙМАЕВ, ВКП (б)-гэй Баргажанай айкомой инструктор.

ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛ СОО АЖАҮЙЛЭДБЭРИ БОЛОН ТРАНСПОРТЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООЛГО БА ХҮГЖӨӨЛГЫН ГОЛ ЗОРИЛГОНУУД

Советскэ гүрэнэй табанжалэй түсэб бүхэн коммунизмда ороходо замда шэнэ алхамууд болодог байна. Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство болбол табанжалэй түсэб бүридэ арад зоной урда тусхай ажахын-политическэ зорилгонуудые табидаг байха юм.

1946 оной февралиин 9-дэ Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай суглаан дээрэ нүхэр Сталин болбол ойрын сагта коммунистическэ партиин хэхэ хүдэлмэриин түсэбүүд шэнэ табанжэлэй түсэб соо заагданхай гэжэ хэлэһэн байна.

Нүхэр Сталин иигэжэ хэлэһэн байна: «шэнэ табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонууд хадаа ороной гэмтэжэ хохидоһон районуудые һэргээн бодхоохо, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажалай сэрэгэй урда тээхи хэмжээе нилээд ехэ гү, али бага хэмжээгээр үлүүлэн гараха гэһэн ябадал болоно».

Шэнэ табанжэлэй түсэб хадаа дайн сэрэгэй һүүлдэхи түсэб мүн, тиимэһээ арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гэһэн гол зорилготой байна.

1946—1950 онуудай табанжэлэй түсэб болбол дайн сэрэгэй мүр сараануудые усадхаха, эзэмдэлгэдэ ороһон районуудай ажахые һэргээн бодхоохо, тэндэхи ажаүйлэдбэриин хэмжээе 1950 ондо дайнай урда тээхиһээ 15 процент ехэ болгохо гэжэ хараална. Арадай ажахые бүхы дээрэнь абажа үзэхэдэ, ажаүйлэдбэриин дайнай урда тээхи хэмжээн 1948 ондо туйлагдаха байна, тиихэдэ, табанжэлэй һүүлшын жэл болохо 1950 ондо СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын дайнай урда тээхи хэмжээн иимээр үлүүлэгдэхэ байна гэбэл: арадай олзо—38 процент, ажаүйлэдбэриин продукци—48 процент, хүдөө-ажалай продукци—27 процент, транспортын ашаа шэрэлгэ—36 процент, эд бараанай эрьесын хэмжээ—28 процентээр үлүүлэгдэхэ.

Шэнэ табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонуудынь гэхэдэ: нэгэдэхеэр, **«Хүндэ ажаүйлэдбэри ба түмэрзамай транспортые түрүүшын ээлжээндэ һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ,** энээнгүйгөөр СССР-эй бүхы арадай ажахые хурдан түргэнөөр ба амжалтатайгаар һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхын аргагүй байна» гэжэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули соо хэлэгдэнэ.

Хоёрдохеор, **Советскэ Союзай арадуудай материальна үнэр баян байдалые хангахын ба орон дотороо эдлэлэй гол шухала зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохын тула, эд хэрэгсэлнүүдые гаргадаг хүдөө ажал ба ажаүйлэдбэриин дэбжэлтые түйлаха, арадай олзын сэрэгэй урдахи хэмжээнһээ болон арадай хэрэглэхэ зүйлэй хэмжээнһээ үлүү гараха. Эд бараанай үнэ сэнгые удаа дараалан доошоруулха, үргэн хэрэглэлэй эд бараа улам ехээр бүтээжэ гаргаха, ажалшадай ажаһуудалай хэмжээе үргэхэ** хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха. Дайнай һүүлэй үедэ арадай хэрэглэлэй хэмжээе дээшэлүүлхэ гээшэ тусхай удхашанартай байна. Энэ талаар ехэхэн ба орео зорилгонууд шиидхэгдэхэ ёһотой.

Гурбадахяар, үйлэдбэриин хүсэтэ дэбжэлтын ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ услови болгон СССР-эй **арадай ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ саашанхи техническэ хүгжэлтэ хангаха хэрэгтэй.** Наукын хүгжэлтые түргэдхэхын зорилгоор табанжэлэй түсэб болбол научна эмхи зургаануудые байгуулха талаар, түбхын түрүүндэ СССР-эй Академи Наукын талаар хэмжээ-ябуулгануудые, экспериментальна предприятинуудые, конструкторска бюронуудые бии болгохоор, мүн тэрэшэлэн научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые урмашуулхаар хараалһан байна.

Удаадахи зорилго болбол СССР-эй **обороные саашадань бүхэжүүлхэ ба Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые сэрэгэй эгээн шэнэ техникээр хангаха** зорилго болоно.

Тиимэ болхолоороо манай бүхы арадай ажахые хүгжөөхын тулада хүндэ ажаүйлэдбэри гээшэ имагта ехэ удхатай байна.

Табанжэлэй түсэб болбол угаа ехэ барилгын программые хараална. Табанжэл соо арадай ажахыда централизованно капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 1945 оной сметнэ үнэ сэнгээр 250,3 миллиард түхэриг болохо юм. 5.900 ажаүйлэдбэриин предприятинууд һэргээн бодхоогдохо ба шэнээр баригдаха ёһотой. Тиихэдэ хоердохи табанжэл соо 4.500 ажаүйлэдбэриин предприятинууд баригдаһан байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн болбол ажаүйлэдбэриие фронтын хэрэгсэлнүүдтэ элсүүлэн табихые эриһэн байна. Тиимэһээ хүдөө ажалда, транспортда, ажаүйлэдбэриин хэдэн һалбаринуудта түбэг бэрхэшээл татаһан юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ябажа байхада социалистическэ ажаүйлэдбэри болбол ажаүйлэдбэриин хэдэн олон һалбаринуудта, хүдөө ажалда, транспортда машина болон түхеэрэлгэнүүдэй запас частьнуудые үгэжэ байха ябадалаа һэргээн бодхоохо аргатай болоо һэн.

Табанжэлэй түсэб болбол дайнай урда тээ арадай ажахыда үгэжэ байһан юумэнүүдые миил һэргээн бодхоогоод байха бэшэ, харин ехэхэнээр үлүүлхэ байна. СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ябадалда социалистическэ индустриин гайхамшагта үүргэ тухай тодоор харууһан тоо баримтанууд СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ хэлэһэн нүхэр Вознесенскиин элидхэл соо элирүүлэгдээ. 1946—1950 онуудта хүдөө ажахыда 1926—1927 онуудай үнэ сэнгээр 4 миллиард 500 миллион түхэригтэ машинанууд үгтэхэ байна. Тиихэдэ хоёрдохи табанжэл соо 1 миллиард 900 миллион түхэригтэ үгтэһэн байха юм. Хоёрдохи табанжэлдэ 512 мянган трактор үгэһэнэй орондо 720 мянган трактор; түмэрзамай транспортда зорюулан локомотивуудые үйлэдбэрилхэ ба үгэхэ ябадал хоёрдохи табанжэл соо 5.960 локомотивай орондо шэнэ табанжэлдэ 7.585 локомотив, хоёрдохи табанжэл соо 255 мянган вагонуудые үгэһэнэй орондо, дүрбэдэхи табанжэл соо **472** мянган вагон үгтэхэ болоно.

Энээнэй тулада түрүүшын ээлжээндэ хүндэ ажаүйлэдбэриие хүгжөөхэ шухала. Табанжэлэй түсэб болбол гражданска машино-бүтээлгын, нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин, электроэнерги болон цементын талаар дайнай урда тээхи үйлэдбэриин хэмжээе бүри табанжэлэй эхиндэ һэргээн бодхоохоор хараална; хара металлые үйлэдбэрилгын дайнай урда тээхи хэмжээн 1948 ондо һэргээн бодхоогдохо байна.

Табанжэлэй эсэстэ ажаүйлэдбэриин гол шухала һалбаринуудай бүтээн гаргаха продукциин хэмжээ иимээр тогтоогдоһон байна гэбэл: 19,5 миллион тонно шэрэм, 25,4 миллион тонно булад, 17,8 миллион тонно прокат, 250 миллион тонно нүүрһэн, 35,4 миллион тонно нефть 428 мянган ашаанай автомобильнууд, 65,6 мянган хүнгэн автомобильнууд, 6,4 мянган автобусууд, 112,0 мянган тракторнууд гэхэ мэтэ болоно.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ябадал хара металлургиин хүгжэлтэһөө ехэхэнээр дулдыдаха байна. Тиимэ дээрэһээ 1950 ондо шэрэм булад хайлуулга ба прокат бүтээн гаргалгые дайнай урда тээхи хэмжээнһээ 35 процент ехэдхэхээр табанжэлэй түсэб соо хараалагдана. Түмэрэй руда малтан абалга 1950 ондо 40 миллион тонно хүрэхэ, кокс үйлэдбэрилгэ 30 миллион тонно хүрэхэ байна.

Манай ороной урда зүгэй металлургическа заводууд, тэдэнэй дунда 17 томо металлургическа заводууд һэргээгдэн бодхоогдохо байна.

Үнгэтэ металлургиин мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинууд һайжаруулагдаха, шэнэ руднигууд ба заводууд баригдаха, эзэмдэлгэдэ ороһон районуудай предприятинууд һэргээгдэн бодхоогдохо байна.

Нүүрһэ малтан абалга 1950 ондо дайнай урда тээхи хэмжээндэ орходоо 51 процент ехэ болгогдохо байна. 1946—1950 онуудта бүхы дээрээ 183 миллион тонно нүүрһэ гаргаха хүсэтэй шахтнууд үйлэдбэридэ оруулагдаха юм. Донбассай нүүрһэнэй шахтнууд 1949 ондо һэргээн бодхоогдожо дүүрэхэ байна.

Дүрбэдэхи табанжэлэй һүүлшын жэлдэ торф абалга дайнай урда тээхидэ орходоо 30 процент дээшэлүүлэгдэжэ, 1950 ондо 44,3 миллион тонно торф абадаг болохо байнабди. СССР-эй баруун ба центральна районуудта торф абалгэ үргэнөөр хүгжөөгдэхэ байна.

Нефмь абалга ба болбосоруулга хурдан түргэнөөр һэргээн бодхоогдожо ба хүгжөөгдэжэ, 1949 ондо дайнай урда тээхи хэмжээе хүсөөхэ байнабди. Энэ табанжэл соо нефть болбосоруулха дүрбэн завод ба 16 түхеэрэлгэнүүдые бариха байнабди.

Машино-бүтээлгын түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалга 1950 ондо дайнай урда тээхидэ орходоо хоёр дахин дээшэлүүлэгдэхэ байна. Шэнэ зүйлэй машинануудые үйлэдбэрилэн гаргалгые һэргээн бодхоохо ба шэнээр шудалха, детальнууд, узелнуудай стандартые бии болгохо хэрэгтэй. Шэнэ янзын автомашинанууд болохо ехэ ашаа тээхэ автомобильнууд, үлэмжэ зохид хүнгэн автомашинанууд элбэг олоор бүтээн гаргагдаха байна. Трактор болон хүдөө ажалай бусад машинануудые бүтээлгые хүгжөөхэ, энээнгүйгөөр хүдөө ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын аргагүй. Хүдөө ажалай машина бүтээлгын 9 заводые һэргээн бодхоожо, 5 завод, комбайнын нэгэ завод баригдажа дүүрэхэ ба хүдэлхэ байна. Бүд нэхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ машинануудые бүтээлгэ дайнай урда тээхи хэмжээдэ орходоо 4 дахин дээшэлхэ байна.

Социалистическэ индустриализациин жэлнүүдтэ металлурги бии болгохо хэрэгтэ тон түрүүшын анхарал хандуулагдаһан байгаа. Тэрэнэй ашаар 1940 ондо манай орон дотор 15 миллион тонно гэхэ гү, али 1913 онойхидо орходоо 4 дахин шахуу ехэ шэрэм, дүрбэ дахин ехэ булад хайлуулагдаһан байха юм. Хүндэ ажаүйлэдбэриин бусад һалбаринууд мүн лэ эршэмтэйгээр ургаһан байна. 1913 онойхидо орходоо 1940 ондо 5,5 дахин ехэ шулуун нүүрһэн, 3,5 дахин ехэ нефть абтаһан байна.

Сталинска табанжэлнүүдтэ ороной зүүн районуудта шулуун нүүрһэ малталгын ба металлургическа хоёрдохи база байгуулагдаһан байна. Аяар холын тылдэ байһан тэрэ база хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ фронтдо хэрэгтэй гол ехэ буу зэбсэг ба дайшалхы техникэ бүтээн гаргажа байһан юм.

Манай орон болбол металл үйлэдбэрилэн гаргаха, шулуун нүүрһэ ба нефть абаха гэхэ мэтые угаа ехэ хэмжээтэйгээр дэлгэрүүлхын тулада айхабтар ехэ байгаалиин баялигуудтай гээшэ. Тиин газар доро хэбтэһэн эдэ ехэ баялигуудые малгажа абахын тулада орео оньһон машинанууд хэрэгтэй байнабшуу. Машинанууд гээшэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээжэ байһан ажаүйлэдбэридэшье, хүдөө ажалдашье, транспортдашье, ороной оборонодошье хэрэгтэй болохо байнабшуу. Эгээл иимэ дээрэһээ большевистскэ парти хадаа машино-бүтээлгэ гээшэмнай айхабтар ехэ удхатай гэжэ заадаг байһан юм.

Манай машино-бүтээлгэ хурдан түргэнөөр ургаһан байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэ багта манай орон болбол дэлхэйн түрүүшын дайнай үедэ хаанта Россида бии байһанһаа 50 дахин олон машина бүтээдэг болоһон байгаа.

Амгалан сагай байгуулалтын үедэ хүндэ индустри болбол ороной экономическа хүсэ шадал болон обороные хүгжөөһэн, ажалшан зоной материальна ажаһуудалые жэлһээ жэлдэ һайжаруулһан база болоһон юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ хүндэ индустри гээшэ дайсанаа дараһан советскэ арадай илалтын гол ехэ материальна база болоһон байна.

Мүнөө хүндэ индустри хадаа манай орондо дайн сэрэгэй ушаруулһан гарза хохидолнуудые усадхахаба Советскэ Союзай хүсыень улам ехэ болгохо үндэһэ һууринь болохо үгэхэ байна. Эгээл иимэ байһан ушарһаа шэнэ табанжэл соо хүндэ ажаүйлэдбэриие түрүүшын ээлжээндэ һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ёһотой болоно гээшэбди.

Манай ороной арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы транспорт, түрүүшын ээлжээндэ түмэрзамай транспорт имагта ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. 1950 ондо түмэрзамай транспорт болбол сүүдхэ бүридэ дунда зэргээр 115 мянган вагондо ашаа тээхэ, 532 миллиард тонно-километр ашаа шэрэлгые хангаха ёһотой

Мүрэнэй транспортын ашаа шэрэлгын хэмжээ 1950 ондо дайнай урда тээхидэ орходоо 38 процентээр ехэ болохо байна. Энэ табанжэл соо мүрэнэй самоходно флодые 300 мянган мориной хүсөөр ба самоходнобэшэ флодые 3 миллион тонноор дээшэлүүлхэ гэжэ тогтоогдоо. Табанжэл соо союзна республикануудай нютаг бүхэндэ бага мүрэнүүдые нютагай ашаа зөөлгын хэрэгтэ ашаглаха ябадал үргэнөөр эрхилэгдэхэ, Союзна республикануудта бага мүрэнүүдэй самоходно ба самоходно бэшэ флодые бүтээхэ базанууд байгуулагдаха байна.

1950 ондо далайн транспортын ашаа шэрэлгэ дайнай урда тээхи хэмжээндэ орходоо 2,2 дахин дээшэлүүлэгдэхэ, манай ороной автомобильна парк дайнай урда тээхи үеынхидэ орходоо хоёр дахин дээшэлүүлэгдэхэ байна. Автомобильна транспортаар районуудай хоорондо ашаануудые шэрэхэ ябадал ехэдхэгдэхэ, дүтэ газарта түмэрзамай транспортаар шэрэхэ ашаае автотранспортаар шэрэхэ ябадал эмхидхэгдэхэ байна.

Энэ табанжэл соо союзна ба республиканска болбосон автомобильна харгынууд 11,5 мянган километр ута болгогдохо байна.

Гражданска авиационно транспортда пассажирска ба ашаа шэрэлгын самоледууд олон болгогдохо байна. Агаарай зам 175 мянган километр хүртэр ута болгогдохо. Москвае союзна республикануудай центрнүүдтэй ба областной городуудтай агаарай замаар холбохо болоно. Союзна ба автономно республикануудай центрнүүдые холын районуудтай холбодог агаарай нютагай замууд һэргээн бодхоогдохо ба хүгжөөгдэхэ байна

Шэнэ табанжэл соо ажаүйлэдбэри болон транспортые һэргээн бодхоолго ба хүгжөөлгын зорилгонууд гол түлэб иимэ байна.

Табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал жэлэйнгээ, квартэлайнгаа, һарынгаа түсэбые хэр зэргээр дүүргэһэнһээ дулдыдаха байна.

Шэнэ табанжэлэй айхабтар ехэ түсэбүүд хүнгэн бэшэ юумэ гээшэ. Бидэнэр хүндэхэн зорилгонуудые дүүргэхэ ёһотой болонобди. Агууехэ Сталинска программые дүүргэхын түлөө бидэнэр бүхы хүсэеэ элсүүлхэ, бэрхэшээлнүүдһээ сухаринггүй урагшаа ябаха ёһотойбди. Шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн мүнөө хаа-хаанагүй дэлгэржэ байна.

Байлдаануудта хатуужаһан коммунистическэ парти болбол сэсэн мэргэн Сталинай гэрэлтүүлэн зааһан замаар бидэнэрые ударидажа ябана.

Манай арад зон болбол коммунистическэ партиин ба агууехэ Сталин түрүүтэй Советскэ правительствын хүтэлбэри доро ябажа шэнэ табанжэлые бэелүүлхэ байна.

Б. ОЧИРОВ.

Ц. Номтоев

СТАЛИН ЛЭ

Алдаршан батажан мандаһан
Алтан эсэгэ оромнайл,
Алтан ороноо һалбаруулһан
Ашата вождь Сталин лэ.

Ганса дуугаар жаргаһан
Гайхамшагта совет арад лэ
Гайхамшагта арадаа уряалһан
Генералиссимус Сталин лэ.

Ороһон дайсаниие дараһан
Улаан манай Арми лэ,
Улаан Армяа ударидаһан
Ухаата багша Сталин лэ.

Наратай дэлхэйдэ мүнхэжэһэн
Намжаа ууһам оромнайл
Намжаа ороноо суурхуулһан
Налархай Эсэгэ Сталин лэ.

РЕДАКТОРНУУДАЙ СЕМИНАР

ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой агитаци ба пропагандын таһаг ба «Знамя Ленина» гэжэ аймагай газетын редакци июниин 1-һээ 5 хүртэр аймагай колхозуудай, предприяти ба эмхи зургаануудай ханын газетын редакторнуудай семинар үнгэргэжэ байна. Энэ семинарта хабаадагшад «шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэлтэ ба үлүүлэн дүүргэлтэдэ газетэнүүдэй үүргэ» гэһэн темээр лекци ба хөөрэлдөө шагнажа байна.

АРМИҺАА ТАБИГДААШАДТА—АНХАРАЛ БА ОРОЛДОЛГО!

Заиграйн аймагай „Улаан Эрхирэг“ колхоз сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһэн хүбүүдээ хүндэтэй һайнаар угтажа байна

★ ★ ★

...НДОК ДАРЖАЕВАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗАМ



...нелээ намарһан, чемоданаа ...һан ахалагша сержант авто... ...наһаа буугаад, яаралтайгаар ...а гэртээ оробо. Энэ „Улаан ...рэг „колхозой член Дондок ...аев сэрэгэй албанһаа табиг- ...ерэбэ гээшэ. Тэрээнтэй та- ...ажа, ябаһан ябадалаа хөөрэ- ...тэхыень гуйбабди. Гоё һайхан ...г саарһануудые барюулжа, ...э минии ябадални бүхыдөө ...гдээтэй“ гэбэ. Игэжэ ун- ...бди: „Эсэгэ ороноо хамгаал- ...агууехэ дайнай эхилхэһээ хой- ...нэ буряд колхозник гартаа ...эбсэг барижа бүхы Украина, ...руоси, Польшые гаталан га- ража, фашистска зэрлиг нохосуу- дай уурхайда хүрэбэ. Дайсан бута сохигдоо. Эрэлхэг зүрхэтэ боец Дондок Даржаев түрэл колхоздоо илалтатайгаар бусахань... Армиин сэрэгэй Совет Советскэ Союздаа үнэн дайшалхы алба хэһэнэйтнай түлөө баясхалан хүргэжэ, амгалан тайбан ажалай фронт дээрэшье манай Эхэ ороной саашадаа урга- хын ба һалбархын түлөө баһа тэрэ- шэлэн журамтай, эмхитэй, габьяа- та ба баатар ябадал харуулха бэ- зэт гэжэ найдана. Армиин сэрэ- гүүдые командалагша, Советскэ Союзай хоёр удаа Герой генерал- полковник Батов“.

Зураг дээрэ: „Улаан Одон“ орденой кавалер, „Варшавые сүлөөлһэнэй түлөө“ ба „1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө“ медальнуудтай Дондок Даржаев эхэ эсэгэ хоёртойгоо гэртээ ерэһэн дары һуужа байна.

И. Красавцевай фото.

„Улаан-Эрхирэг“ колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Дампил Санжиев гэгшэ парти ба правительствын заа- һанай еһоор, Улаан Армиһаа табигдажа ерэһэн хүбүүдые ехэ дулаанаар угтана. Сэрэгэй албанһаа табигдажа ерэгшэд колхозойгоо туһаланжа тухай ба тэрэ анхаралдань һажа харюусаха тухайнь бэшэгдэбэ.

АНХАРАЛАА ТАБИҺАНАЙНЬ ТҮЛӨӨ, ҺАЙН ДАА!

1941 он. Манай орондо немецко-фашистска булимтарагшад добтолоо. Тэрэ дары һамгаяа жалтэй үхибүүтэйнь орхеод, Улаан Армидаа мордоо һэм.

Бүлэнэрөө тэдхэдэг гансахан миниингээ ябашоод байхада, гэр тэхимни яагаад хоолойгоо тэжээжэ байха хаб гэжэ һанаамни зободог бэлэй. Тээд нютагһаа бэшэгүүдые абахадаа „һанаагаа бү зобо, гэр бүлэнэртэшни али бүхы тэдхэмжэ үзүүлнэбди, албаяа һайн дүүргэжэ ерэ“ гэжэ захяануудые абадаг байгааб. Эдэ үнэн сэдьхэлэй халуун дулаан үгэнүүдээр зоригжожо, би улам улам эршэтэйгээр сэрэгэйнгээ алба хэдэг һэмби.



Теэд 5 жэл хахад соо ябаад ерэхэдэм гэр бүлынхидни бултадаа мэндэ амар һайн һуужа байгаа Нээрээшье фронтовигуудай бүлэнэртэ туһалха фондһоо колхозой правлени гэрэйхинииемни эдеэ хоолоор дутаангүй хангажа байһа.

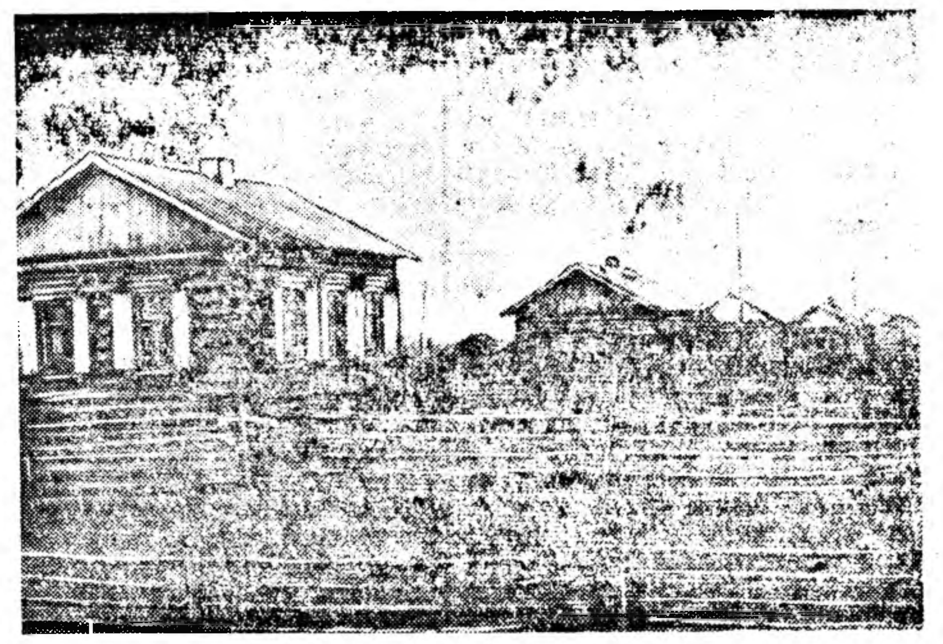
Хаанта засагай үедэ гэрэй эзэн хүн бүлэнэрөө орхеод албанда мордоо һаа, гэр бүлэнь үгырөөд гү, али оройдоошье гул гуламтань унтаршоод байгша һэн. Мүнөө советскэ засагай үедэ гэрэй эзэн хүн гэр бүлэнэрөө һанаа амар колхоздоо орхеод, армида мордодог байна.

Иигэжэ һанахадаа, би ехэхэн зоригжожо, колхозһоо гадаа тээ хаанашье ошохогүйб колхоздоо бүхы шадалаараа туһалхаб гэжэ шиидэһэн байнаб. Ерээд удаашье амарангүйгөөр колхозойнгоо ажалда оролсобоб. Элдэб даалгабаринуудые дүүргэжэ байтарни, һая зүгы үсхэбэрилэгшөөр табиба. Анхандаа 24 бүлэ зүгытэй байһан аад, мүнөө 26 бүлэ хүртэр үсхэбэрилөөд байнаб.

Мүнөө армиһаа табигдажа ерэһээр үнишэг болооб. Тиигэбэшье колхоз намайе мартанагүй. Шэнэ гэр намда колхозой хүсөөр баригдаа. Теэд, бишье колхозой ажалай түлөө хамаг хүсэеэ үгэхэб.

Анхаралаа табиһанайнь түлөө, һайн даа!

Дэлэг Доржо ЖИГМЫТОВ,
Улаан Армиһаа табигдаһан колхозник.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан Армиһаа табигдажа ерээшэдтэ бариһан гэрнүүд.

И. Красавцевай фото.

★★★

ФРОНТ ДЭЭРЭХИДЭЛ АДЛЯАР АЖАЛЛАНАБДИ

Би Улаан Армиин албанһаа хоёрдохи элжээнэй табилгаар өөрынгөө түрэл колхоз „Улаан Эрхирэгтэ“ бусажа ерээ һэм.

Хойто фронт дээрэ ябажа байхадаа түрэл колхозойгоо, түрэһэн нютагайгаа һанаандаа ороходонь дайсанаа хайра гамгүй сохидог бэлэйб. Нэгэтэ финнүүд манай ротые дүрбэ дахин атаковалһан юм. Тиихэдэ би буугаа тодхожо һууһан газарһаа һүүлэй һүүл болтор зайлангүй байлдалсаад, ротоһоо оройдоо 14 хүн үлөө һэмди. Тэрэ эрэлхэг ябадалайнгаа түлөө „Баатаршалгын түлөө“ гэжэ медаляар шагнагдаһан байнаб. Хожомынь мүн „Советскэ заполяриие хамгаалһанай түлөө“, „1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө“ гэжэ медальнуудаар шагнагдаһан байгааб.

Гэртээ бусажа ерээд байхадаа, советскэ засагай түлөө, коммунистическэ партиин түлөө, колхозно байгуулалтын түлөө ами бэеэ хайрлангүй дайсантай сохилдоһоноо һанахадаа, энээнэй түлөө эндэ колхоздоошье фронт дээрэхидэл адляар ажаллаха гэжэ шиидэһэн байгааб. Теэд үнгэрөөшэ хабарай тарилгада ганса анзаһатай плугаар газар хахалхадаа 0,75 гектар нормотой аад, 0,80-0,90 гектар хүртэр нормоео үлүүлэн дүүргэдэг һэн би.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадагшад колхозой ажалда али болохоор туһална. Жэжээлхэдэ, фронтовик байһан Дамба-Дугар Базаров, мүнөө звеноое даагшаар хүдэлмэрилжэ байна. Дайнай инвалид Ц. Доржо Гонгоров учетчигоор хүдэлмэрилнэ. Имэнүүд жэшээнүүд яһала олон.

Манай бүлэнэр ба бидэнэртэ өөһэдтэмнай советскэ засагай ба колхозой правлениин халуун анхаралаа хандуулжа байһанайнь түлөө бидэнэр, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадагшад колхоздоо фронт дээрэхидэл адли эршэ зоригтойгоор ажаллахабди.

Дамби-Нима АГБАНОВ,
Улаан Армиһаа табигдаһан колхозник.

...НИИ ГЭРТЭХИНДЭ КОЛХОЗНАЙ ЕХЭЭР ТУҺАЛАА

...1941 ондо дайлалдалжа бай- ...сэрэгүүдэй зэргэдэ ошожо, ...иска фронт дээрэ оролсоод, ...ымынь солото Сталинградые ...алалсаһан байнаб. Тэрэнэй ...ээр 112-дохи башкирска мо- ...сэрэгэй дивизидэ орожо дай- ...ара талаар аюул һүйдхэл ...эдэг болоһон байгааб.

...рэгэй албанһаа һаяхан табиг- ...ерээд байхадаа минии эжы- ...а дүү басаганда колхоз хэды ...туһалжа байһыень мэдэбэб. ...арлабал, хартаабха һуулга- ...ээр үгөөд, тэрэниинь хахалжа үгэһэн, үрһөөр хангаһан байна. Минии ерэхэдэ элдэб янзын эдеэ хоол үгэжэ һайнаар амаруулаа.

Мүнөө өөрынгөө „Улаан Эрхирэг“ колхозһоо Заиграйн аймагай центртэ болохо малажал эрхилэгшын курсада ошохоо байнаб. Колхозой иимэ анхаралые табиһанайнь түлөө курсаяа дүүргэжэ, һайн мэргэжэлтэй болоод ерэхэ гэһэн гансахан зорилго урдаа табяад байнаб.

Ц. ДОНДУКОВ,
Улаан Армиһаа табигдаһан колхозник.

„Улаан Армиһаа табигдаһан сэрэгшүүдые болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудые ажалда ба байра байдалда түбхинүүлхэ ябадалые үшөө һайнаар эмхидхэхэ, Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн советскэ сэрэгшүүдэй гэр бүлые бүгэдэ арадай анхаралаар хүреэлэхэ, советскэ арадай амгалан ажал ба аюулгүй байдалые сахижа байһан Улаан Армиин боецүүд болон офицернүүдэй гэр бүлэ тухай саг үргэлжэ анхарха гээшэ манай хойшолуулашагүй зорилго мүн болоно“.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй бүхы һунгагшадта хандаһан хандалгаһаа.

Гэр барижа үгөө, үнеэтэй болгоо

Манай агууехэ Эхэ ороной зүрхэн—Москва городые хамгаалагшадай нэгэн болоходо фронт дээрэ ябатараа өөрынгөө „Улаан Эрхирэг“ колхоздо бусажа, 1942 ондо ерээ бэлэйб.

Ерэн ерэхэлээрымни колхоз намайе үнеэтэй болгоо, гэр барижа үгөө. Мүнөө бэемни заахан муудаад байхадань, хамаг хэрэгтэй зүйлнүүдээр хангаад аршаанда эльгээхэ гэжэ байна.

Тиигэбэшье хүнгэн ажалда ябанаб. Нёдондо жэлдэ полевой бригадын бригадир ябажа, гектар бүриһөө дундаа жэшээгээр 7—8 центнер орооһо таряа ургуулһан байгааб. Хүдэлмэриин үдэр бүри 1—1 килограмм тарьян хубаарилагдаһан байна. Минии бригадын 50 членүүдһээ 35-иинь медальнуудаар шагнагдаанхай.

Колхозойнгоо намда иимэ ехээр туһалһаниие хэзээдэшье мартахагүйб. Бэеэ эмнүүлһэнэйнгээ һүүлээр улам эршэмтэйгээр ажаллахаб.

Чойроб НОРБОЕВ.

ШУДАРГУУ ХУСЭН

...бан табан жэлэй алас ...а тээ эндэ шубуунай хаагал- ...шоно нохойдой зольбордог ...иг газар байһан юм. Бишии- ...Эрхирэг нютагта өөрэ өөрэһөө ...үдэн холодоһон үмсын ажал- ...малша бурядууд ами агына ...ад, эндэ тэндэ һуудаг бэлэй. ...ээд хэдыхэн жэл үнгэрөөд бай- ..., манай большевистскэ пар- ... ба советскэ засагай ленин- ...сталинска национальна полити- ...ашаар, коллективизациин по- ...икын бадаран мандаһанай ...ар, эндэхи арад зон болбол ...ай Агууехэ Эхэ ороной бүхы ...нуудтал адли, жаргалта ажабай- ...й шэмэ шүүһые хүсэд амаса ...байна. 15 жэлэй саада тээ ...малшадаар ба ангуушад та- ...шадаар эмхидхэгдэһэн эндэ- ... „Улаан Эрхирэг“ гэжэ кол- ...мүнөө болоходо манай рес- ...ликын түрүү зэргын алдар со- ...колхозуудай нэгэниинь боло- ...шадаба.

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...уехэ дайн. Эрхим хүдэлмэри- ...128 хүбүүдтэе юрөөл табижа ...дохуулба. Диилэнхидээ үбгэд ...шэд, үхибүүд үлэшөөд байха- ...шье, зоригоо мохоонгүй, улаан ...ирэгэйхин хүбүүдэйгээ илал- ...ай бусажа ерэхые хүлеэжэ, ...сыгаа шамажа колхозойгоо ...ы хэжэ байгаа. Колхознигууд ...өөнһөө абаад үдэшын боро ха- ...н болтор хүдэлмэрилжэ, не- ...ко-фашистска булимтарагша- ...э бутасохин илахын түлөө ...аан Армида али болохоор туһал- ... һэн. Ороноо хамгаалгын ...ндо тус колхозой үргэһэн зөөри хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор иимэ болоно: 312 мянган түхэриг мүнгөөр, тэрээнһээ колхозой түрүүлэгшэ Дампил Санжиев 112 мянган түхэригыень оруулба. Колхоз болбол истребитель самолеты Н-скэ заводто өөрынгөө мүнгөөр захижа бүтээлгээд, фронтдо эльгээһэн байгаа. Сэрэгэй хоердохи урьһаламжые колхоз ба колхознигууд 121 мянган түхэригтэ захяа һэн. Манай ороной бүхы ажалшадай Улаан Армиин боецүүдтэ үбэлэй дулаан хубсаһа суглуулжа байхада „Улаан Эрхирэгэй“ колхознигууд 487 хэһэг элдэб дулаан хубсаһа ба 38 килограмм хонинойн нооһо оруулһан, мүн тэрэшэлэн эдеэ хоолой зүйлнүүдһээ 452 литр һү, 400 килограмм печени, 38 килограмм сагаан тоһо, 300 килограмм һонгино, 259 тахяа, 541 килограмм мяхан, 500 центнер хартаабха, 800 центнер овощь, 140 литр улаан архи ба бусад продуктнуудые үргэһэн байгаа. Дайн сэрэгэй хатуу шэрүүн саг соо улас гүрэндөө зөөри ба хүсэ шадалаа хайрлангүйгөөр туһалһанай түлөө „Улаан Эрхирэгэй“ колхознигууд хоер дахин агууехэ Сталинай баясхаланда хүртэһэн байха юм.

Теэд, колхознигууд болбол дайнай үедэ өөһэдынгөө фронтовой, габьяата ажалые гансахан лэ фронтдо туһалха тэдыгээр хизаарлаа бэшэ. Харин баатар хүбүүдэйгээ бусажа ерэхэдэнь колхозойгоо ажахые улам баялиг һайн болгохые бүхы хүсөөрөө оролдодог байба.

Колхознигуудай дайнай жэлнүүдтэ түйлаһан амжалтанууд гайхамшаг ехэ байна. Эдэ амжалтануудай зарим нэгынь тоолжо хэлэхэ болоо һаа: колхознигуудайнгаа бүхы гэрнүүдые электричествээр гэрэлтүүлбэ, 135 точконуудтай радиоузел байгуулагдаба, телефонно станци ба стационарна киноустановка табигдаһан байна. Газартаряалангай ба малажалай талаар жэлһээ жэл ерэхэ бүри „Улаан Эрхирэг“ колхоз баһа бэшэ амжалтануудые түйлаһан байгаа. Гүрэнэй урда тээхи уялгануудаа саг соонь хүсэд дүүргээд, колхоз хадаа гансахан лэ 1942 ондо 530 центнер үрэһэнэй таряае бусад колхозуудта урьһаар үгэһэн байха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үнгэрөөд байхадань, түрэл нютагтаа улаан сэрэгэй албанһаа хүбүүд табигдажа ерэжэ байна. Мүнөөдэр хүртэр 59 хүбүүд колхоздоо бусажа ерээ, үлэгшэ зарьмань үшөө сэрэгэй алба хэһээр.

Баглагар ногоон шугы модоор хүреэлүүлһэн бардам шадалта „Улаан Эрхирэг“ колхоз баатар хүбүүдээ баяргай солотойгоор угтана.

—Харагты хүбүүднай, түрэл колхозоо! Таанадай эхэ ороноо хамгаалжа ябахадатнай бидэшье миин һуугаагүйбди! Эд баялиг таанарта, залуушуудта хабаадаха юм. Колхозойгоо алдар солые бү алдагты. Улам саашань колхозоо бэхижүүлэгты,—гэжэ үбгэд хүгшэд захинад.

Мүнөө һаяын үдэрнүүдтэ Улаан сэрэгэй албанһаа Чимитов Чойжинима, Дондуков Цыдэн-Еши, Гыпылов Гомбо-Доржи, Жамбалдоржиев Гунга, Доржиев Нанзат ба Даржаев Дондок гэгшэд табигдажа ерээд амаржа байна. Тэдэнэрые бултыень колхоз эдеэ хоолоор тэдхэбэ. Зарим нэгыень аршаанда эльгээбэ.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Галсанов гэгшэд армиһаа табигдаһан хүбүүдые урижа иимэ хөөрэлдөө хэбэ:

—Таанад мэдэнэт,—гэжэ нүхэр Галсанов хэлэбэ,—манай бүхы ороной ажалшан мүнөө үедэ 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхын ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө шармайн оролдожо байна. Манай колхозшье энэ түсэбэй еһоор 1950 ондо улам гоё һайхан, улам үнэр баян болоод байха зэргэтэй юм.

—Хэлэжэ үгыт, бидэнэртэ тэрэ ехэ һонин байна,—гэжэ оройдоо үсэгэлдэрхэн погонуудаа абаһан боецүүд асууба.

—Хамагай түрүүн,—гэжэ нүхэр Галсанов үргэлжэлүүлнэ,—манай колхоз малажал ба таряан ажалые энэ табанжэл соо саашань хүгжөөхэ ёһотой байна. Хэрбээ эдэ һалбаринууд дээрэ шухала амжалтануудые түйлаа һаа, колхознигуудай ажабайдалынь улам һайжарха байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Теэд, малажалай талаар ямар түсэбтэйбибди гэхэдэ: мүнөө байгаа эбэртэ томо малые үсхэбэрилхэһээ гадна 1950 он хүртэр үүлтэртэ малай фермэтэй боложо, тиимэ 50 үнеэдгэй болохо түсэбтэйбди. Тэдээндэ һайн гэгшын типовой байра барижа үгэхэбди. Энэ табанжэлэй һүүлдэ хүдэлмэриин мориһоо гадна бэлшээриин адуутай болохоор хараалагдаба. Гахай үсхэбэрилгые һайнаар табижа, 50 эмэ гахайтай болохо һанаатайбди. Малажалай талаар эдэ һалбаринуудһаа гадна 200 эрьенүүдтэй, 20 хүллэдэг сарнуудтай, тахяагай ба туулайн фермэнүүдтэй болохо түсэбтэйбди. Мүнөө үедэ колхознай 2 мянган тахяагай дальбиранууды, 64 туулайнуудые худалдажа абаад байна. Тэрээнһээ гадна малажалай талаар хэдэн олон баририлганууд, түсгаарлабал 2 моторязаваннэ худагууд баригдахаар түсэблэгдэбэ.

—Тарянай ба огородой ажалда илангаяа ехэ анхарал табигдаха. Мүнөө һаяхан зунай сагай ерэжэ байбашье манай колхоз гансахан һонгино 700 мянган түхэригэйхиие наймаалһан байна.

Эдэ бүхы ба бусад зорилгонуудай бэелүүлэгдээд байхада колхознигуудай, илангаяа таанад залуушуулай материальна ажабайдал улам һайжархань һэжэглэшэгүй. Энэ табанжэлэй һүүлдэ жэмэстэ модонуудые улам ехээр тарихабди. Хойто жэлдэ колхозой залуушуулай амаралтын ба культурын парк бариха һанаатайбди. Табанжэлэй турша соо хоёр дабхар ехэ гэр барихаар хараалагдаба. Энэ гэр соо колхозой правлени, парткабинет, клуб, улан булан, радиоузел, телефонно станци, айлшадай амарха ба сай ууха таһалганууд байха юм.

Би богонихон тэдыгээр түсэбэй гол гол һалбаринуудые хэлэжэ үгэбэб. Тодорхойлон хэлэхэ болоо һаа гайхамшаг ехэ байгуулан зохеолотын хүдэлмэри колхоздомнай хэгдэхэ байна. Энэ шэнэ табанжэлэй түсэбые бэелүүлһэнэй һүүлээр манай колхозой түхэл шарайнь танигдашагүйгөөр хубилха ёһотой.

Энэ колхозые 16 жэл соо үнэн сэхээр хүтэлбэрилжэ ябаһан түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев сэрэгэй албанһаа табигдажа ерэһэн хүбүүдтэ хандажа иимэ үгэнүүдые хэлэбэ:

—Партийна организациин секретарь нүхэр Галсанов манай колхозой табанжэл соо хүгжэлтын хараа түсэбые таанарта хуряангыгаар хэлэжэ үгэбэ. Тон бэрхэшээлтэй ба тон хүндэтэй зорилгонууд табигданхай. Теэд эдэ зорилгонуудые гүйсэдхэлгэ таанарай зориг хүсэлһээ нилээдгүй дулдыдаха байна. Юуб гэхэдэ, 1-дэхеэр, таанад мүндүү залуу байнат, 2-дохеор, Улаан Армида ябажа эмхитэй, журамтай байдалда һураһан байнат. Таанарта гэжэ 15 шэнэ гэрнүүдые барюулжа байнабди. Бэшэшье туһаламжа үзүүлхэбди.

—Баатар хүбүүдни,—гэжэ нүхэр Санжиев хандана,—бусад колхознигуудта үнэн сэхэ хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулжа, түрэл колхозойгоо саашадаа сэсэглэн һалбархын түлөө хамта тэмэсэел!

Д. ЛОБСАНОВ.

„Дүрбэнэй конференци" тушаа

ПАРИЖ, июлиин 2. (ТАСС). Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй мүнөөдэр болоһон заседани итало-югославска хилэ ба Триест тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ бүхыдөө зорюулагдаба.

Элдэб делегацинуудай энэ асуудал тушаа һанал бодомжонууд нэгэ хэды дүтэлһэниинь хэлсээнэй ябаса соо тодоруулагдаба. Нэгэдэхеэр,—Триестые ба тэрээндэ шадар газарнуудые интернационализацилха шухала байһые мэдэрхые бүхы делегацинууд зүбшэбэ. Хоердохёор, —Триестын ерээдүй автономно областиин хилэ тухай асуудалаар „Французска лини" гэгшые абаһанай үндэһэн дээрэ мүн тэрэшэлэн хэлсээн туйлагдаба.

Гэбэшье, Триестын ерээдүйн автономно областьдо тогтоогдохо еһотой гуримай удхашанар тухай ондо ондоо һанамжанууд бии гэжэ мүнөөдэрэй заседани харуулба. Энэ гурим тухай асуудалые дүрбэн министрнүүдэй парижска зүблөөн дээрэ хэлсэнгүйгөөр эб найрамдалай конференциин үзэмжэдэ сэхэ табиха тухай дурадхалые американска делегаци оруулба. Итало-югославска хилэ ба Триест тухай асуудал гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведээр удаан саг соо харагдаад байһанайнь һүүлээр, Югославиин ба Италиин түлөөлэгшэдые хоер дахин соносоод байхада, Триестын ерээдүйн автономно областиин статудай үндэһые тогтоохо шухала, теэд энэ статудай эсэсэй детальнууд хожом, Итали ба Югославиин сэхэ хабаадалгатайгаар зохеогдохо еһотой гэжэ советскэ талаһаа тэмдэглэгдэһэн байба. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй совет хадаа Триестые интернационализацилга тухай шиидхэбэрииe абаха гээ хадаа, энэ интернационализациие ямаараар ойлгохоб гэһэн асуудалда харюусажа шадахаар еһотой байна.

Дооро дурсагдаһан гуримууд имэ үндэһэн болгогдожо абтажа шадагдамаар байна гэжэ советскэ талаһаа заагдаба:

1. Триестын автономно область дүрбэн гүрэнүүдэй зохеоһон статудай еһоор хүтэлбэрилэгдэхэ

2. Триестын автономно областиин статудай үндэһэ болгон демократическа һуури дээрэ засагые эмхидхэхэ принципууд табигдаха еһотой;

3. Автономно областиин губернаторынь Югославиин ба Италиин хоорондохи хэлсээгээр, хэрбээ тиимэ хэлсээнэй үгы байгаа һаа,-- дүрбэн гүрэнүүдээр томилогдохо.

Американска түлөөлэгшэ советскэ энэ дурадхалые арсаха зуураа статудые зохеолго, губернаторые томилолго ба хиналта хадаа ‚Нэгэдэмэл нацанuудай организациин мэдэлдэ үгтэһэн байгаа һаа, Триестые интернациолизацилха ябадалые зүбшөөхэб гэжэ мэдүүлбэ. Ниитэ шиидхэбэриин үндэһэн болгон советскэ дурадхалые абажа болохо гэжэ үсэгэлдэрхэн хэлэжэ байһан английска делегаци мүнөөдэр болоходо американска һанамжые дэмжэдэг болошоод байһаниинь баһа ехэ гайхал һонирхолтой байна.

Заседаниин һүүлдэ, ондо ондоо һанал бодомжонуудые эбсэрүүлхэ гэһэн зорилготойгоор компромиссна дурадхалые французска түлөөлэгшэ оруулба. Энэ дурадхаланъ хадаа Триестын автономно область дүрбэн гүрэнүүдээр дурадхагдаһан, эб найрамдалай парижска конференцеэр хараалагдаһан ба Нэгэдэмэл нацануудай организацяар баталагдаһан статудай үндэһэн дээрэ ажаһууха гэһэн удхатай.

Индидэхи хэлсээнүүдэй бүтөөгүйн тушаа Индидэ английска делегациин хэһэн мэдүүлгэ тухай Рейтер агентство бэшэнэ

ЛОНДОН, июниин 28. (ТАСС). Рейтер агентствын Делиһээ дамжуулһанай ёһоор июниин 26-ай үдэшэ Делидэ английска правительствын делегаци ба Индиин вице-король фельдмаршал лорд Уэйвеллэй тунхаглаһан хуулита мэдүүлгэ соо Индиин бэеэ даангиг байдалые туйлахын талаар саашанхи хэмжээ-ябуулгануудай хэгдэжэ байһан үедэ засаг захиргаан дүүргэхэ албанай кабинедые Индидэ байгуулха гэһэн шиидхэбэри тушаа хэлэгдэнэ. Энээгээр англичанууд ба индийскэ лидернүүдэй хоорондо болоһон гурбан һарын хэлсээнүүдэй нэгэдэхи шатань дүүрэнэ. Тус хэлсээнүүд болбол учредительнэ суглаанай һунгалтануудай үе соо хойшолуулагдаха байна. Английска делегаци болбол английска кабинедэй урда тоосоо хэхын түлөө июниин 29-дэ Индиһээ мордохо хараатай.

Индийскэ национальна конгрессын хүдэлмэрилжэ байдаг комитедэй июниин 26-да абаһан резолюци дотор тус конгресс хадаа английска делегадуудай саг зуурын правительство тогтоохо гэһэн дурадхалые буруушааһан ба энээн дээрэһээ болоҗо хэлсээнүүдэй саг зуура болюулагдаһанай шалтагаануудые тодорхойлно. Конгрессистнүүд болбол хэзээдэшье конгрессэйнгээ национальна удхашанартай байхаһаа болихогүй, хэзээдэшье хэмэл ба буруу ёһоной паритедые абахагүй ба общинна бүлэгэй вето табиха эрхые зүбшөөхэгүй байна гэжэ хэлэгдэнэ. Тиигэбэшье али болохоор түргэн сагта харюусалгата саг зуурын национальна правительствые байгуулха зайлашагүй шухала байһан тухай хэлэгдэһэн байха юм.

Лорд Вултон консервативна партиин түрүүлэгшын тушаалда оробо

ЛОНДОН, июлиин 1. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй еһоор, дайн сэрэгэй үедэ байһан коалиционно правительствода эдеэ хоолоор хангаха министр байһан лорд Вултон гэгшэ консервативна партиин түрүүлэгшын тушаалые эзэлхэ тухай Черчиллиин дурадхалые зүбшэн абаба. Вултон хадаа һаяхан тушаалһаа гарааша Эштонэй тушаал залгамжалагшань болоно.

ЯПОНСКО ПАРЛАМЕНТДА НОСАКЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТОКИО, июниин 30. (ТАСС). Дзидзи Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор июниин 28-да доодо палатада бюджетнэ комиссиин заседани дээрэ конституциие зүбшэн хэлсэлгэ тушаа асуудалтайгаар коммунистическэ депутат Носака үгэ хэлэбэ. Конституциин проектын демократическа бэшэ удхашанарые далдалха һэдэлгэ гаргана гэжэ Носидагай правительствые зэмэлбэ. Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгые хойшолуулхые эрихэ зууралаа, коммунистическэ парти хадаа энэ кампаниин ябасын турша соо конституциин проектые демократическа принципүүдтэ таарaлдуулхые бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байна гэжэ Носака мэдүүлбэ.

Коммунистнууд конституциин правительственна проектые зүбшэн хэлсэхын тулада тусхай конституционно ассамблея зарлахые баадхана гэжэ һануулха зуураа, парламент хадаа эдеэ хоол, инфляци (үнэ сэнгээ алдаһан саарһан мүнгэ—ред.), хүдэлмэригүйдэлгэ, дайнда хохидогшодто туһаламжа, репатриаци тухай асуудал гэхэ мэтын хойшолуулагдашагүй асуудалнуудта анхаралаа хамагай түрүүн тогтоохо ёһотой гэжэ Носака мэдүүлбэ.

Алас Дурнадахи комиссиин ба холбоото гүрэнүүдэй дээдэ командованиин дурадхаһанай ёһоор, конституционно асуудалнуудые үргэнөөр, сүлөөтэйгээр ба нягтаар зүбшэн хэлсэхэ сагые ба арга-боломжые арадтаа үгэбэгүй гэжэ правительствые Носака гэмнэбэ.

Мүнөө байгаа конституци демократическа ба милитаризмда эсэргүү шанартай юм гэһэн премьер-министр Носидын мэдүүлгые оратор хадаа хатуу шүүмжэлэлдэ оруулһан байна. Уласхоорондын Алас Дурнадахи сэрэгэй трибунал дээрэ гэмнэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдээр гэршэлэгдэһэнэй ёһоор, мүнөөнэй японско конституци болбол орон соо зэрлиг шэрүүн гурим ба гадаадын булимтаралгануудые бии болгоһон байна гэжэ бүгэдэдэ мэдээтэй болобо. Конституциин проектын зарим статьянуудые шүүмжэлхэ зуураа Носака болбол конституциин японско текстһээ тэрэнэй английска оршуулгын ондоошогхон байһан ушарта анхарал хандуулба Правительствоор дурадхагдаһан проектын английска оршуулгань гадаадын гүрэнүүдэй харахада демократическа хэбэртэй байхаар тааруулан хэгдэһэн байна. Носака хадаа хоёр палатануудтай системые арсажа, нэгэ палататай түлөөлэлгын институдые тогтоохые, тэрэшэлэн ажалша зоной эрхые хангаха статьянуудые оруулхые уряалһан байна.

Дайниие арсахаар хараалагдаһан статья тухай Носака хэлэхэдээ конституциин проект хадаа имагтал дээрэмдэлгэ булимтаралгын дайниие арсахаар хараалха ёһотой гэбэ.

Дайнуудые үгы хэхын тулада дайн сэрэгые арсаһан миин лэ соносхолоор бирагдахагүй гэжэ Носака саашань зааба! Зүбхэн лэ дайниие үүсхэдэг политическэ, экономическа ба идеологическа шалтагаануудые зайлуулһанай ашаар эб найрамдалта байдалые хангажа болохо байна. Булимтаралгын дайнуудые зайсуулхын тулада зэрлиг шэрүүн гуримай бүхы үзэгдэлнүүдые үгы хэхэ хэрэгтэй. Японско правительство хадаа энэ хэрэгые сэрэгэй гэмтэниие ба монополистическэ капиталые гүйсэд усалхалһаа эхилэн ябуулха ёһотой. Правительство хадаа шэнэ конституциин проект соо дайниие арсаһан тухайгаа соносхобошье, дайниие усалхаха энэ шухала арга-боломжые бодото дээрээ тон һулаар бэелүүлнэ.

Японидо рисовэ бунтнүүд болоно

ТОКИО, июлиин 1. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Японой Миягида префектурада эдеэ хоолой дутагдаһан ябадалһаа болоҗо үлэсхэлэн ажаһуугшад янзабүриин городууд ба тосхонуудаар правительственна рисэй складуудые дээрэмдэжэ эхилбэ гэнэ. Хамтадаа 2816 мешок рис абаашагдаба гэжэ мэдээсэгдэнэ. Июниин 19-дэ хоёр тосхоной ажаһуугшад рисовэ складуудта дээрэмдэн орожо, 900 мешок рис абаашаа. Бусад найман тосхонуудта правительственна складуудһаа 900 гаран мешок рис абаашагдаба.

Чехословацка шэнэ правительство байгуулагдаба

ПРАГА, июлиин 2.(ТАСС). Мүнөөдэр үдэшэлэн оройшог депутат Готвальдоор байгуулагдаһан шэнэ правительствын списогые Чехословакиин президент батална гэжэ пражска радио мэдээсэнэ.

Саксонидохи референдумэй дүнгүүд

БЕРЛИН, июлиин 1. (ТАСС). Үсэгэлдэр Саксониин федеральна газар дээрэ (Германиие советскэ эзэмдэлгын зона) демократическа партинууд ба сүлөөтэ немецкэ профсоюзуудай нэгэдэлэй үүсхэлээр Саксониин федеральна газарай управлениин президиумээр эмхидхэгдэһэн референдум үнгэргэгдэһэн байна. Эдибхитэй гитлеровецүүдһээ предприятинуудые һалгаан абажа тэрэниие арадта дамжуулан үгэхэ тухай асуудал бүгэдэ арадай голосованида табигдаһан байна. 3 миллион 676 мянга 441 хүн тус референдумда хабаадаха эрхэтэй байгаа 3 миллион 459 мянга 658 хүн гү, али 94,1 процент голосовалһан байна. Эдибхитэй гитлеровецүүдэй предприятинуудые һалгаан абахын түлөө 2 миллион 683 мянга 401 хүн гэхэ гү, али голосовалагшадай 77,7 процентэнь голосовалаа, эсэргүү 571.600 хүн гэхэ гү, али 16,5 процентэнь голосовалба. 204657 голос (5,8 процент) үнэн бэшэ гэжэ тоологдоһон байна.

АТОЛЛА БИКИНИ ГЭЖЭ РАЙОНДО АТОМНА БОМБЫЕ ТУРШАБА

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 1. (ТАСС). Үсэгэлдэр американска сэрэгэй засагууд гадаадын ажаглаашадай байхада Атолла Бикини гэжэ райондо (Маршальска ольтирогууд) атомна бомбые туршаба. Тус бомбо хадаа мишенинүүд болон табигдаһан элдэб түхэлэй хэдэн арбаад онгосонуудай сугларaад байһан Атоллой райондо хаягдаба.

Ассошиэйтед пресс агентствын Бикини гэжэ районһоо мэдээсэһэнэй еһоор 73 мишень-корабльнуудһаа зрайхан лэ табандань бомбын тэһэрхэдэ гал аһаба гэжэ атомна бомбын туршалга хэжэ байһан тусгаар отрядые командалагша вице-адмирал Бленди гэгшэ соносхобо. Уридшалан абтаһан мэдээнүүдэй еһоор американска «Саратога» ба «Индепенденс», гэжэ авианосецууд крейсер «Пенсакола», японско крейсер «Сакава» ба үшөө нэгэн транспорт дээрэ гал түймэр болоҗо эхилбэ гэжэ Бленди мэдүүлбэ. Блендиин мэдүүлһэниинь хадаа: «Уһанай нэмэлтын долгинууд ба ямар нэгэн бусад таарамжагүй зүйлнүүд харагдаагүй». «Ниидэдэг хэрэм» гэһэн түхэлтэй радиогоор жолоодогдодог самолёдууд атомна үүлэн соогуур ниидэжэ гараад амгалан бусажа ерээ, теэд тэдэнэй приборнуудань элдэб мэдээнүүдые бэшэжэ абаһан байба гэжэ тэрэ мэдээсэнэ.

Ассошиэйтед пресс агентствын мэдээсэлээр Атолла Бикиниин багашаг һандарагдаһаниинь телевизор харуулба гэнэ. Докууд (уһанай онгосо зайдаг газарнууд—ред.) һандаргагдаагүй ха, пальма модонууд бүтэн үлэбэ.

ЛОНДОН, июлиин 1. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдэсэһэнэй еһоор, атомна бомбые туршаха үедэ мишенинүүдэй нэгэниинь болоҗо байһан «Нагато» гэжэ японско линкор эгээл багашагаар һандаргагдаа. «Принц Евгений» гэжэ германска хүндэ крейсерые ехээр һандаргагдаба гэжэ анхандаа һанагдаһан болобошье, теэд зүбхэн лэ тэрэнэй шэрэнь нэгэн хэды бараатаһан байба. «Невада» гэжэ амер... линкор дээрэхи барилгануу... дуулшоо, «Пенсильванйя» американска линкорой дунд... хоогдоһон зениткэ установк... аһаад тэһэрээ. Гараар һэлидэ... со линкорто эльгээгдэжэ, Команда галые унтаргаһан Туршахын тулада энэ линкор... тээгдэһэн ямаанууд амиды «үбһэ жажалжа, ехэ һайн б...

Онгосо дээрэ, хаана тээ я... гэн түмэрэй хайлажа байхые ... гүйб гэжэ контр-адмирал Со... гэгшэ мэдүүлбэ. Флагманска ... сон дээрэ байһан ажаглагшад... депенденс» гэжэ американск... носец жолоодуулха аргаа ... гэжэ баталан хэлэдэгынь бу... гэжэ тэрэ баһа хэлэбэ.

Контр-адмирал Соллберг ... атомна бомбодо дайруулагд... гү, али 15 онгосонууд дээрэ ... гөө командануудтай байлсаба...

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 1. (... «Аппалакпен» гэжэ онгосо ... һээ Ассошиэйтед пресс аген... мэдээсэһэнэй ёһоор, «Панами... жэ онгосо дээрэһээ дурангаа... хада, атомна бомбоор дайр... бүхы онгосонууд һандаргагда... бэртэйшье һаа, тэдэнэй ол... багаханаар һандаргагдаһан ... мачтануудынь нугараа, дээр... рилганvудынь эбдэрээ.

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 1. (... Бикини гэжэ райондо б... атомна бомбые туршалгы... хай мүнөө хүртэр абтаа... һан мэдээсэлнүүд хадаа олон ... турша соо атомна бомбо тух... гэр таабари мэтэ мэдээсэл... уншадаг оломиллион амери... уншагшадай һанаае хухалба... лэй һарануудай турша соо ... нүүд ба радиостанцинууд ... бомбо хадаа 73 мишень онго... дые үгы хэхэ, уһые тон ехэ... мээхэ гэхэ мэтээр американе... дүлииртэрэнь хэлэдэг бэлэй.

Хоёрхон багахан онго... усадхагдаба гэһэн газетнэ ... гууд сенсационно (гэнтын һон... той-ред.) мэдээсэлдэ дадашаһ... шагшые унаса сохибод.

Михайловичые ба тэрээнтэй хамта ажаллагша... сүүдлэхэ сүүд

БЕЛГРАД, июлиин 1 (ТАСС). Үсэгэлдэр Михайловичын хэрэг тушаа сүүд дээрэ арадай сүлөөлэлгын хүдэлөөндэ эсэргүүсэһэн булимтарагшадай дүрбэдэхеэ хэһэн добтолгын үедэ хабаатай документнүүдые хаража үзэбэ. Сүүд дээрэ соносхогдоһон документнүүд соо Михайловичын сэрэгтэй немецкэ ба итальянска булимтарагшадай хави барисаа элеэр ябуулжа байһаниие гэршэлһэн шэнэ баримтанууд олдобо. Германска дүрбэдэхи добтолгын түлэг дунда 1943 оной март һара соо Михайлович майор Джуришичдэ бэшэһэн бэшэг соогоо гурбан эрхим бригаданууды байгуулалгые мартын 25-да гүйсэдхэхэ гэжэ захирһан ба сэрэгэй операци ябуулха түсэб дурадхаһан байгаа. Энээнэй зорилгонь хадаа „хоёрдохи пролетарска дивизи соо мэгдэл гаргаха' ябадал болохо байгаа. Михайлович мартын 6-да майор Весковичто заабари бэшэг эльгээхэдээ тэрээн соогоо партизануудые усадхан дараха гэжэ захирха зуураа „Танай хүсэнтнай яһала ехэ, таанарта итальянска ...лери ба авиациин зүгһөө ту... жа һайнаар хангагдаха" гэ... шэһэн байгаа.

1944 ондо хабаадаха хэдэ ... документнүүдые сүүдэй түр... шэ соносхобо.

Эдэ документнүүдэй дунд... ническэ командир Комарче... мэдээсэл оролсоно. Тэрээн ... иигэжэ хэлэгдэнэ: „Авальск... пуста 2.329 немецүүд бии. ... нэр пушка ба танкнуудтаяа ... бригадануудта хубаарилагд... Тиин немецүүдэй тоо үд... үдэртэ олошоржо байна. Льотичевецүүдэй шэнэ част... дай ерэхэнь хүлеэгдэжэ б... Хэдэ хэдэн документнүүд ... четнигүүд, немецүүд ба не... скэ „сербскэ гүрэнэй хару... хоорондохи хани барисаан ... хэлэгдэнэ.

1944 оной декабрь ба 1945 ... январь һаранууд соо бэшэг... зарим документнүүд Миха... чын немецүүдэй туһала... диверсионно бүлэгүүдые эм... һые гэршэлжэ үгэнэ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Үнгэрэгшэ хоёр неделиин турша соо гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Совет хэдэ хэдэн экономическа асуудалвуудаар, итало-французска ба итало-австрийска хилэнүүд тухай, итальянска колонинууд тухай, үни сагта Италяар булимтаран абтагдаһан Додеканезскэ аралнуудые Грецидэ бусааха тухай ба бусад асуудалнуудаар хэлсээн туйлажа шадаба. Гэбэшье, зарим нэгэн шухала асуудалнуудаар дүрбэн министрнүүд хэлсээ туйлажа шадабагүй. Энэ хадаа реакционно газетэнүүдтэ Парижска конференциин хүдэлмэридэ „Мухардалга болобо" гэжэ шэнээр мэдүүлхэ шалтагааниинь болобо.

Триест ба итало-югославска хилэ тухай асуудал эгээл бэрхэ асуудал байба. Советскэ делегаци хадаа энэ хүндэ зорилгые хүнгэдхэхын зорилготоигоор июниин 26-да хоер проект оруулһан байна. Нэгэдэхеэрэнь-Триестын район Югославяар томилогдоһон губернатораар толгойлогдохо автономно область болгон хубилгагдаха. Хоёрдохи проектын еһоор-Триестын район хоёр гүрэнүүдээр томилогдоһон хоёр губернаторнуудаар толгойлогдохо Югослави ба Италиин хамтын эрхэтэ газар болохо. Советскэ делегаци иимэ проектнүүдые дурадхахадаа юун дээрэһээ гарааб гэхэдэ, югославска арад хадаа энэ райондо арсашагүй түүхэтэ эрхэтэй дээрэһээнь ба мүн тэрэшэлэн Триест хадаа дунда Европын оронуудай далайда гараха бодото ба гансахан үүдэн байһан дээрэһээнь иимэ дурадхал оруулагдаһан байна.

Французска делегаци июниин 29-дэ Триест тухай шэнэ дурадхал хэбэ, тэрэниие советскэ делегаци үндэһэ һуури болгон абахые зүбшөөһэн ба өөрынгөө заһалтануудые оруулһан байна. Францзуска дурадхалнуудые хараадаа абаһан советскэ шэнэ проектын ёһоор Триест болбол дүрбэн холбоото гүрэнүүд-СССР, Холбоото Штадууд, Англи ба Францяар байгуулагдаһан гүрэнэй ёһоор ударидагдаха автономно область болохо ёһотой. Губернаторынь Югослави ба Италиин хоорондохи хэлсээгээр томилогдодог байха, хэрбээ тиимэ хэлсээнэй туйлагдажа шадагдаагүй байгаа һаа, дурсагдагша дүрбэн гүрэнүүдээр томилогдохо ёһотой. Эдэ дүрбэн гүрэнүүд бүхы арсалдааe хаража үзэжэ байдаг хиналтын соведые байгуулха зэргэтэй.

Министрнүүдэй Совет хадаа урдаа байһан асуудалнуудаа саашань зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһээр. Гадаадын хэблэл болбол итало-югославска хилэ тухай хараалагдажа байгаа хэлсээтэй дашарамдуулан, Парижска конференциин хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ найдалгые харуулан бэшэнэ.

***

Июниин 30-ай воскресенидэ Польшодо референдум (бүгэдэ арадай һунгалта) болоҗо, арад зон польско правительствын ажалябуулгада сэгнэлтэ үгэбэ.

Һунгуули дээрэ иимэ удхатай гурбан асуудалнууд табигдаһан байгаа: 1. помещигүүд ба фабрикантануудые хамгаалжа байһан сенадые үгы хэхые польско арад хүсэнэ гү; 2.демократическа хүсэнүүдэй илаһанай ба газарай реформые бэелүүлһэнэй ашаар тэрэшэлэн эжаүйлэдбэриин гол гол һалбаринуудые гүрэнэй мэдэлдэ үгэһэнэй эсэстэ тогтон байгуулагдаһан мүнөөнэй байгуулалтые зохёогдохо конституцида бэхижүүлхые польско арад хүсэнэ гү; 3 польско гүрэнэй хилэ Балтика, Одер ба Нейсе дээгүүр гэхэ гү, али гитлеровскэ Германиие бута сохиһоной һүүлдэ тогтоогдоһон мүнөө байгаа ёһоороо байхыень польско арад хүсэнэ гү?

Һунгуулиин эсэсэй дүнгүүд бури июлиин 12-то элитэ болохо гэбэшье арадые хайшэ хэрэгээр ба эдибхигүйгөөр хандаха бэзэ гэжэ реакционно кругуудай ба Миколайчик гэгшын нүхэдүүдэй („Польско стронництво людове парти) һанал бодолнууд хүсэлдөө хүрөөгүй гэжэ мүнөөшье мэдэгдээд байна. Һунгаха эрхэтэнэй 80-90 процентэнь һунгуулида хабаадалсаба. Арадай олонхинь энэ гурбан асуудалнуудые зүбшөөһэн харюу үгэбэ гэжэ уридшалан мэдээнүүд харуулна. Реакционно сенадые байгуулха оролдолготой Миколайчигай парти энэнэй тулада шухала дуунуудые суглуулжа шадахагүйвь ха.

Референдумэй хойноһоо байһан английска ба гадаадын бусад шэнжэлэлэгшэд һунгуулиин эрхэ сүлөөтэ шанарые ба энэ ябуулгатай дашарамдуулан орон соо болоҗо байгаа политическэ дэбжэлтые арсаха аргагүй байбад. „Корреспондентнүүд,—гэжэ английска Рейтэр агентствын түлөөлэгшэ Гарисон мэдээсэнэ,—тус ороной бүхы территори дээрэ сүлөөтэйгөөр ябажа, хараха дуратай юумэеэ хүсэд хараба. Газар бүхэндэ һайн эмхидхэлтэй байба, һунгагшад баяртай согтойгоор өөһэдынгөө һанал бодомжонуудые үгэжэ байба".

Б. ГРИШАНИН.

Хитадта гитлеровецүүдэй нюугдаад байһан тухай Юнайтед пресс агентство бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 1. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствын шанхайска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гэй правительство болбол «аюултай ба найдабаригүй» нюурнууд гэжэ тоолоҗо, США-гэй табиһан гитлеровецүүдэй списогһээ 400 хүниие гаргаһан ябадал хадаа эб найрамдалта бэшэ ябадал болоно гэжэ Китайска правительствода мэдүүлбэ. Тэрэ ушарһаа Китайска правительство болбол гэнтэ списогээ дахин нэмээжэ, тэрээнһээ миил 40 гитлеровецүүдые гаргаһан байна. Списогтэ оруулагдаһан нюурнууд хадаа июлиин 7-до «Мартн робин» гэжэ пароходоор Германида ябуулагдаха юм.

Олон гитлеровецүүд өөһэдынгөө нэрые списогһээ гаргуулхын тула китайска засагуудта 15-һаа 75 мянга хүртэр американска доллар эдишэ үгэбэ гэжэ корреспондент заана. Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, китайска засагууд болбол элирүүлэгдэхэ ябадалһаа болгоомжолжо, гитлеровецүүдэй списогые һэргээхын тула абаһан мүнгэнүүдээ бусаажа үгэбэ.

Түрүүшын списогтэ 1.500 тухай нэрэ оруулагдаһан, тэрэнэй тоодо «Эрхардтын бюро» гээшын ч... болон нюуса албанда байһан б... най үедэ бусад пропагандые ... юзнигуудта эсэргүү бусад яб... нуудые хэжэ байһан бүхы к... риин немецүүд оруулагдаһан ... Китайска правительство хад... тайска правительствын дэргэд... лэгшэдэй тушаалда байһан ги... вецүүдэй (тэдэнэй нэгэниинь ... хэдээ Чан-Кай-Шиин бэеын ... лай член байһан юм) арест... хүсэл гарганагүй. США-гэй ... тельство болбол генерал М... лай миссиитэй дашарамдуулан... тадтай байһан «томоотой» ... канска харилсааһаа болоҗо х... абалгые хүлеэбэ.

Гитлеровецүүдһээ эдишэ ... хитадай хуулита нюурнууд б... Германида ябуулагдаха нюур... списогһээ гитлеровецүүдые гар... тэдэнэй орондо зарим нэгэн ... фашистнуудые оруулһан байна... саашадаа корреспондент заана... гэһэн ушарһаа Германида яб... даха ёһотой гитлеровскэ аген... үлэжэ болохо байна.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖАП...

...ЕЛАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, ... хозяйства—3-23 (2 зв); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР

Тираж ...